

MARTISORUL

Intervju sa Simonom Neacsu vodio je Andruša R. Vatuiu

Simona Neacsu je zamenik direktora Gimnazije „Konstantin Negreanu“ u Drobeta Turnu Severin.

Među kreativnim aktivnostima koje realizuju učenici u okviru Gimnazije „Konstantin Negreanu“ iz Drobeta Turnu Severin je i izrada „martisoara“. Recite mi kako je nastala ova aktivnost i u čemu se sastoji?

Rumunske martišorske tradicije su lepe i zbog toga što želimo da ih čuvamo i promovišemo, pokrenuli smo i svake godine realizovali projekat pod nazivom „Snežanka i martišor - mali zraci izlomljeni od sunca“, čija je svrha razvijanje sposobnosti učenika da vrednuju i neguju tradiciju koju su preci ostavili u vezi sa „martisorom“, svojim angažovanjem u prijatnim i konstruktivnim akcijama. Deca su sa oduševljenjem primila ovaj projekat, učenik Padurecu Ioana, u razgovoru sa novinarima, čak je priznao: *Radimo kao tim, otkrivamo svoj talenat i veštinu u pravljenju originalnih martisoara, ponosni smo na plodove svog rada i proleće dočekujemo sa oduševljenjem i radošću. Dajući „martisor“ usrećujemo nekoga, poklanjamo iz topline naše duše i iz naše ljubavi.*

Dakle, pored sati provedenih u školi, prava je radost videti mališane uključene u akcije koje razvijaju ne samo veštine da postanu korisne, već i praktikuju aktivnost koja ih inspiriše da zadrže tradiciju tako ukorenjenu u svest Rumuna.

Recite nam o značaju "martisor"

Značenje „martisora” je tokom vremena ostalo isto: dve isprepletene niti, jedna bela i jedna crvena, simboli ljubavi, prijateljstva i zahvalnosti, najavljuju radost i ljubav početkom proleća. Bele i crvene konce sa amajlijom (penicom, školjkom) roditelji su vezivali za ruke deci, devojčicama davali dečaci, razmenjivale devojčice sa osećajem lepih želja, zdravlja kao „čisto srebro, kao rečni kamen, kao školjka iz vode.“ „Martišor“ dat u zoru prvog dana marta nosio se 9-12 dana, ponekad i do prvog cvetanja drveta, a zatim je visio na cvetu drveta, verujući da će biti dobra godina onome ko je nosio.

Danas je „martišor” vesnik proleća, a njegova realizacija je postala pravo umetničko delo. Zato smo odlučili da tradiciju prepletemo sa kreativnom željom učenika, da podstaknemo i podstaknemo njihov stvaralački duh, iznoseći „na videlo“ sve ono najbolje i najlepše u dečjoj duši!

Posetio sam i fotografisao izložbu „martisor“ u Gimnaziji „Konstantin Negreanu“, gde sam se divio stotinama modela od raznih materijala: papira, tekstila, drveta, keramike, kože itd. Pitam se da li ima svrhe ovu lepotu umetničkog stvaralaštva prezentovati na izložbama ili prodavati?

Svake godine „martisoare“ koje su izradili učenici izlagani su na panoima u prostorijama škole, ali smo postavili i prodajnu izložbu u galeriji hipermarketa Kora. Bilo je neočekivano uspešno, a ručno rađeni „martisoare“ su se veoma dobro prodavali. Novac prikupljen prodajom „martisoarea“ doniran je školskoj deci iz porodica sa niskim primanjima.

Na taj način zatvaramo krug proizvodnja - prikaz. „Martisorska“ tradicija je deo nematerijalnog kulturnog nasleđa. Da li se ova tradicija nekako nalazi u školskom programu?

Školski programi omogućavaju razgovore o ovoj tradiciji u različitim disciplinama: istorija, rumunski jezik, plastično obrazovanje, osnovno obrazovanje u disciplini *Likovne umetnosti i praktične veštine* ima specifičnu kompetenciju *Ostvarivanje funkcionalnih i/ili estetskih kreacija korišćenjem osnovnih materijala i tehnika* gde se može predložiti „martisor“ aktivnosti.